

Paula ja Juri Liimatta Nikolai Roerich – taidemaalari, filosofi, rauhemies

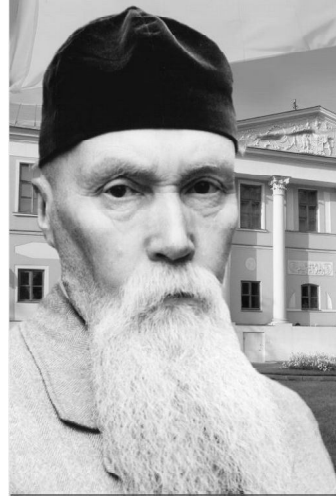
*”Kauneudessa me olemme yhtä,
kauneudella me rukoilemme,
kauneuden avulla me voitamme.”*

Nikolai Roerich

Nikolai Roerich tunnetaan meillä ehkä parhaiten taidemaalarina, mutta hän oli paljon enemmän. Arkeologi, tutkimusmatkailija, kirjailija, filosofi, rauhemies – nuo ovat vain joitakin määreitä, jotka kuvaavat hänen laajaa toimintaansa. Hän oli suuri humanisti, joka eli omakohtaisesti todeksi sen, mitä opetti. ”Sydän, viisaus, ahkera työ ja kärsivällisyys olivat periaatteet, joita isä toteutti elämässään varhaisista vuosistaan alkaen. Hän sovelsi niitä ahkerasti kaikkeen mitä teki ja saavutti täydellisyyden...”, kirjoittaa Roerichin nuorempi poika, Svjatoslav isästään. Ennen kaikkea Nikolai Roerich oli Kulttuurin puolestapuhuja ja puolustaja.

Pietarista Himalajalle

Nikolai Roerich syntyi Pietarissa 9. loka-kuuta 1874. Hänen isänsä oli juristi *Konstantin Roerich* ja äitinsä *Maria*, os. *Kalašnikova*. Nikolai kiinnostui jo varhain arkeologiasta, historiasta, maantieteestä ja taiteesta. Hän julkaisi ensimmäiset lehtikirjoituksensa ja piirroksensa 17-vuotiaana ja suoritti ensimmäiset arkeologiset kaivauksensa Pietarin lähistöllä 20-vuotiaana. Nikolai halusi taiteilijaksi, mutta isä toivoi hänestä juristia. Yhteisymmärrys löytyi, ja vuonna 1893 Nikolai aloitti opin-

Nikolai Roerich (1874–1947)

not samanaikaisesti sekä Pietarin taideakatemiassa että yliopiston juridisessa tiedekunnassa. Niiden lisäksi hän suoritti opintoja myös historiassa. Taideakatemiassa hänen opettajanaan oli *Arhip Kuindži*, jota Roerich kutsui elämän opettajaksi. Neljässä vuodessa hän valmistui taideakatemiasta, ja tunnettu taiteenkerääjä *Pavel Tretjakov* hankki hänen lopputyönsä *Sanansaattaja* omiin kokoelmiinsa. Vuotta myöhemmin hän valmistui myös juridisesta tiedekunnasta.

Vuonna 1899 ollessaan arkeologisilla kaivauksilla nykyisellä Tverin alueella Nikolai tutustui *Jelena* (Helena) *Šapošnikovaan*, äitinsä puolelta vanhaan aatelissukuun kuuluvaan, kauniiseen ja lahjakkaaseen neitoon. Vaikka Jelenalla oli rikkaita kosijoita, hän oli päättänyt suostua vain taiteilijan puolisoksi. Nuorten samansuuntaiset pyrkimykset elämässä, yhteiset näkemykset ja henkisen yhteenkuuluvaisuuden tunne toimivat perustana syvälle keskinäiselle rakkaudelle. Heidät vihittiin 1901 Pietarissa, ja perheeseen syntyi kaksi poikaa: *Juri* vuonna 1902 ja *Svjatoslav* vuonna 1904.

Kansainvälisen Roerich-keskuksen Nikolai Roerich -museon päärakennus (entinen Lopuhinien kaupunkikartano) nykyään.

”Yhdessä me ylitimme kaikenlaiset esteet. Ja esteet muuttuivat mahdollisuuksiksi”, Nikolai kirjoitti liitostaan Helenan kanssa vanhoilla päivillään. Nikolai nimitti puolisoaan *Druginjaksi*, jossa ainakin artikkelin kirjoittajien korvaan kuuluvat venäjän sanat *drug* – ystävä ja *boginja* – jumalatar. He olivat toisilleen enemmän kuin vain aviopuolisot. Kaikki minkä he loivat, oli tulosta yhteistyöstä ja keskinäisestä syvästä vuorovaikutuksesta, jopa siinä määrin, että Nikolain mielestä hänen tauluillaan olisi tullut olla kaksi nimeä, toinen miehen ja toinen naisen.

Helena oli paitsi rakastava puoliso, myös lempeä äiti ja herkkävaistoinen kasvattaja pojilleen. Ylipäätään hänellä oli perheessä ohjaajan rooli. Nikolai ei siten sattumalta ole maalannut useita toisintoja vaimolleen omistetusta taulusta, jossa hento naishahmo johdattaa miestä jyrkillä vuoristopoluilla. Maalauksilla on paljon puhuva nimi: *Hän, joka johtaa*. Mutta Helena Roerich oli myös huomattava itsenäinen ajattelija ja filosofi. Hänen yhteistyöstään idän Mahatmojen kanssa oli tuloksena Elävä Etiikka tai *Agni Joo-ga* eli kosmisen todellisuuden filosofia,

johon kuuluu 14 kirjaa. Kirjat sisältävät päiväkirjamerkintöjä keskusteluista, joita Helena Roerich kävi Opettajan kanssa ja jotka hän Opettajan johdolla järjesti uuden ajan filosofiseksi järjestelmäksi. Osaa

päiväkirjoista ei vielä ole julkaistu hänen nimenomaisesta määräyksestään; ne sisältävät aineistoa, jota ihmiskunta ei vielä ole valmis vastaanottamaan.

Mutta palatkaamme viime vuosisadan alun Pietariin. Valmistuttuaan Nikolai Roerich toimi maalaamisen ohella aktiivisesti taiteen edistämisen parissa aluksi Keisarillisessa taiteiden edistämisen seurassa ja sen koulussa ja myöhemmin *Mir iskusstva* -liikkeessä. Tuolta ajalta on muistettava myös Roerichin baletti- ja oopperalavastukset ja pukusuunnitelmat.

Pietarista taiteilijan ja hänen perheensä matka kulki taidenäyttelyjen mukana Suomen ja Skandinavian kautta ensin Englantiin ja sieltä Yhdysvaltoihin vuonna 1920. Amerikan-kausi kesti vain kolmisen vuotta, mutta sinä aikana Roerich ehti perustaa neljä organisaatiota edistämään yhteistyötä yli kansallisuusrajojen. *Cor Ardens* oli taiteilijoiden yhteenliittymä, joka pyrki edesauttamaan taiteen ja tieteen välistä yhteistyötä. *Corona Mundi* puolestaan oli kansainvälinen näyttelyvaihtokeskus, jonka tarkoituksena oli tuoda taide kaikkien ulottuville, sinne missä ihmiset toimivat: tehtaisiin, kouluhin, sairaaloihin ja jopa vankiloihin. Nikolai Roerich nimittäin ajatteli, että *”kun vankilat on koristettu ja kaunistettu, ei vankiloita*

enää tarvita”. New Yorkiin perustettiin *Nikolai Roerich -museo*, johon sijoitettiin Roerichin Amerikan kansalle lahjoittamat taulut. Roerichin aloitteesta New Yorkiin perustettiin myös *Master Institute of United Arts* -niminen monialainen taidekoulu.

Yhdysvalloissa oleskelunsa aikana Roerichit pystyivät vihdoinkin toteuttamaan pitkäaikaisen haaveensa Intiaan pääsyä saatuun rahoituksen suurelle tutkimusmatkalleen. Intiaan myös päättyi Nikolai ja Helena Roerichin maallinen vaellus. Nikolai kuoli kotonaan Kullun laaksossa 13.12.1947.

Miehensä kuoleman jälkeen Helena Roerich kirjoitti: *”Meidän Valomme ja Rakkaamme lähti niin kuin oli elänytkin – yksinkertaisesti, kauniisti ja ylevästi. Maailma jäi totisesti orvoksi hänen lähdettyään. Raskaassa surusamme löydämme lohdun siitä tietoisuudesta, että hänelle oli annettu paras osa – päättää valoisa toimintansa ihanaan loppuakordiin ja maailman mieltömyyden keskellä vielä kerran julistaa ja kohottaa Rauhan Lippu, tällä kertaa hänen niin suuresti rakastamassaan Intiassa.”*

Roerich ja Suomi

Nikolai Roerichin ensimmäinen kosketus suomalaiseseen taiteeseen tapahtui vuonna 1896 Nižnyi Novgorodissa järjestetyssä näyttelyssä, jossa oli mukana *Akseli Gallen-Kallelan* töitä. Suomalaiskollegaansa Roerich tutustui Pietarissa 1899 Mir-iskustuvan kansainvälisen näyttelyn yhteydessä, johon suomalaisista osallistuvivat Gallen-Kallelan lisäksi *Albert Edelfelt*, *Magnus Enckell* ja *Eero Järnefelt*.

Roerich kirjoitti näyttelystä arvostelun, joka oli yleissävyltään kielteinen. Gallen-Kallelan töitä hän kuitenkin arvioi myönteisesti. Nikolai Roerichin 1900-luvun ensimmäisten vuosien töissä näkyikin selvästi Gallen-Kallelan *Kalevala*-aiheisten töiden vaikutus.

Ei ole tiedossa, miten Roerichin ja Gallen-Kallelan välinen ystävyys alkoi kehittyä, mutta selvä todiste siitä on vuodelta 1907, jolloin Roerichit matkustelivat Suomessa, maamme nähtävyyksiin tutustuen. Matkansa aikana Roerichit kävivät ainakin Imatralla, Savonlinnassa, Punkaharjulla, Lohjalla, Turussa ja Helsingissä. Lohjalta Roerich lähetti Gallen-Kallelalle kortin, jossa kertoi heidän ihastelevan kirkkoa ja Gallen-Kallelan viehättävää sukulaistyttöä. Kuka tämä Roerichien oppaana toiminut sukulainen oli, ei ole tiedossa. Matkan aikana Roerich teki kahdeksan harjoitelmaa, joiden aiheina olivat mm. Olavinlinna, maisema Punkaharjulta ja Imatra.

Seuraavan kerran Roerichit tulivat Suomeen vuonna 1916 joulunpyhiksi, jotka he viettivät Sortavalassa hotelli Seurahuoneella. Nikolain sairastuttua keuhkotulehdukseen lääkärit suosittelivat hänelle ilmastonvaihdosta. Karjalan puhtaat mäntymetsät olivat oiva paikka toipumiselle, ja perhe muuttikin Sortavalaan keväällä 1917. Aluksi he vuokrasivat Sortavalan opettajaseminaarin rehtorin, *Oskar Relanderin* talon, Yhinlahden. Relander oli itse tuohon aikaan karkotettuna Siperiassa arvosteltuaan keisarin suunnitelmia perustaa opettajaseminaarin tilalle kadettikoulu. Talveksi Roerichit muuttivat Sortavalan kaupunkiin, ja kesän 1918 he viettivät Tulolansaareissa. Saman vuoden tal-

ven he asuivat Viipurissa.

Suomen itsenäistyminen jätti Roerichit ”väärälle” puolelle uutta rajaa. Toisaalta heidän olisi poliittisen tilanteen takia ollut mahdotonta päästä lähtemään kohti Intiaa Neuvosto-Venäjältä käsin. Roerichin tiedetään käyneen viimeisen kerran kotimaassaan joulukuun lopulla 1917. Edessä olivat näyttelyt Ruotsissa ja Strindbergin salongissa Helsingissä 1919, jonne Gallen-Kallela toi valtionhoitaja *Mannerheimin* tervehdyksen. Ja sitten Englanti, Yhdysvallat ja lopulta Intia.

Roerich arvosti suuresti suomalaista kulttuuria. Hän asetti Kalevalan ihmiskunnan luomistyön tulosten eturiviin. Suomella oli erityinen merkitys Roerichin elämälle samoin kuin hänen taiteelliselle, filosofiselle ja kirjalliselle työlleen. Suomessa asuessaan Roerich teki kaiken kaikkiaan pari sataa maalausta. Täällä muotoutui hänen luova maailmankäsityksensä, täällä syntyivät ne perusajatukset, jotka vaikuttivat hänen koko myöhempään elämänsä. Roerich itse on todennut päiväkirjamerkinnöissään, että Suomen hiljaisuus auttoi heitä kuulemaan kutsun, joka tuli kaukaa Intiasta. Me suomalaiset voimme olla iloisia ja kiitollisia siitä, että Roerichien kaltaiset suuret opettajat ovat asuneet ja työskennelleet täällä, jättäneet tänne elävän magneetin.

Neljä evoluutiotekoa ihmiskunnan hyväksi

Kosmisen todellisuuden filosofia eli Elävä Etiikka, suuri Keski-Aasian tutkimusmatka 1924–1928, Himalajan tutkimusinstituutti Urusvati sekä Roerich-pakti ja Rauhan Lippu. Mitä ne ovat ja miten ne liittyvät Roerichiin?

1900-luvun alussa planeettamme alkoi siirtyä uudelle tasolle evoluutio-spiraalissa kosmisten lakien mukaisesti. Siitä seurasi syviä kriisejä kaikilla ihmiselämän alueilla ja ennen kaikkea ihmisen henkisyudessa. Alkamassa olevan uuden ajan kynnyksellä ihmiskunnalle oli annettava tietoa, joka auttaisi ymmärtämään alkanutta evoluutioprosessia ja siihen liittyviä planeetanlaajuisia muutoksia. Sellaista tietämystä ihmiskunnalle on annettu korkeasta kosmisesta alkulähteestä lukemattomia kertoja.

1920-luvulta lähtien suuret Opettajat antoivat tätä tietoa *Elävän Etiikan filosofian* muodossa Roerichien, ja ensisijaisesti Helena Roerichin välityksellä. Elävä Etiikka pitää menossa olevan evoluutiovaiheen tärkeimpänä tehtävänä ihmisen henkistä muuntumista tietoisuuden laajentumisen, energiatason kohottamisen ja materian hienoaistamisen avulla. Helena Roerich kävi itse tuon prosessin läpi Opettajien johdolla ns. *tulisen kokeen* muodossa. Kokeen tuloksena hänen energiansa muuntui vastaamaan korkeaa kosmista värähtelyä. Siten hänestä tuli ihmiskunnan uuden energiamuodon ensimmäinen airut.

Helena Roerich kävi tämän transmutaatioprosessin läpi vuoden 1924 tienoilla ja teki siitä tarkat muistiinpanot. Roerichit olivat juuri saapuneet Intiaan ja valmistelivat suurta *Keski-Aasian tutkimusmatkaa*. Retkikuntaan osallistuivat kaikki Roerichit lukuunottamatta nuorinta poikaa, joka oli Amerikassa hoitamassa retkikunnan asioita ja sinne perustettujen organisaatioiden toimintaa. Tulisen kokeen ja tutkimusmatkan ajallinen yhteys ei ollut sattumanvaraista. Roerichit kävivät läpi

tutkimusmatkan tavoitteet ja reitin Opettajain kanssa vähän ennen matkalle lähtöä. Monien tieteellisten tutkimusten lisäksi matkalla oli hyvin tärkeä planetaarinen tehtävä – kulkea valtavan pitkä kehä Keski-Aasian alueen ympäri ja matkan varrella ”asettaa magneetteja”, ts. luoda reitin varrelle erityinen energia-

kenttä tulevaisuuden kulttuurien asuinsijoiksi. Siinä auttoi Helena Roerichin oma muuntunut energia ja Kivi, jonka Roerichit saivat Opettajilta matkallaan Yhdysvalloista Euroopan kautta Intiaan. Kivi oli kappale legendaarista Orionin tähdistöstä peräisin olevaa meteoriittia, ja sen värähtely vastasi Universumin korkeaa kosmista värähtelyä.

Retkikunta taivalsi 25 000 km halki vähän tutkittujen ja vaikeakulkuisten seutujen Intiasta Sikkimin ja Kašmirin kautta Kiinaan, Altaille, Mongoliaan, Tiibetiin ja takaisin Intiaan. Se ylitti kaksi autiomaata ja 35 vuorisolaa, joista monet se ensimmäisenä merkitsi kartalle, ja keräsi valtavan laajan kokoelman tieteellistä aineistoa. Nikolai Roerich teki matkan aikana yli 500 maalausta, luonnosta ja piirrosta. Kesällä 1926 Roerichit poikkisivat pääreitiltä ja kävivät Moskovassa. He veivät nuoren Neuvosto-Venäjäin johdolle viestin Opettajalta, jota tosin ei otettu vastaan. Maan historia saattaisi olla hyvin toisenlainen, mikäli neuvoja olisi kuunneltu.

Matkalla kerätyn aineiston tutkimista varten Roerichit perustivat 1928 Kullun laaksoon *Himalajan tutkimusinstituutti*

Nikolai Roerich: Pax Cultura (Rauha Kulttuurin kautta), 1931.

Urusvatin. Se oli tutkimuskeskus, jonka kanssa tieteen suurnimet *Albert Einsteinista Robert Millikaniin* ja *Sven Hedinin* tekivät yhteistyötä. Urusvatinstituutti teki monialaista tieteellistä tutkimusta menetelmin, joita voidaan perustellusti nimittää tulevaisuuden tieteesksi. Sen perustana oli Elävän Etiikan uusi tietojärjestelmä ja se muovasi uudenlaista kosmista ajattelua.

Rauha Kulttuurin kautta

Elävän Etiikan mukaan ainoastaan Kulttuuri ja siihen erottamattomasti liittyvä Kauneus voivat luoda sen korkean henkisen energian, joka vie ihmiskunnan kosmista evoluutiota eteenpäin. Siksi Kulttuurin tuhoutuminen tarkoittaa ihmiskunnan tuhoutumista. Nikolai Roerichin ajatukset välttämättömyydestä suojella Kulttuuria tuholta ja tietämättömyydeltä kiteytyivät vuonna 1935 solmitussa *Sopimuksessa taiteellisten ja tieteellisten laitosten ja historiallisten muistomerkkien suojelemisesta* eli *Roerich-paktissa*. Se oli Roerichien neljäs evoluutioteko ihmiskun-

nan hyväksi.

Paktin tunnuslauseena on *Pax Cultura* – Rauha Kulttuurin kautta. Se merkitsee uudenlaisen tietoisuuden ja uudenlaisen ajattelun muovaamista ja sen seurauksena uudenlaisten suhteiden luomista ihmisten ja kansojen välille, jotka perustuvat ennen kaikkea Kulttuuriin ja yhteistyöhön eikä aluevaltauksiin ja rahan, teknologian tai aseiden avulla hallitsemiseen.

Paktin tunnuksena on Rauhan Lippu, jossa on valkoisella pohjalla kolme punaista ympyrää suuren punaisen kehän sisällä. Ne symboloivat rakkauden, kauneuden ja tiedon synteesiä luovassa työssä yhteisen hyvän puolesta. Viisaat ihmiset ovat kautta aikojen kehottaneet pyrkimään kohti kauneutta. Kauneus herkistää aisteja, nostaa arkipäiväisyyden yläpuolelle, kohottaa värähtelyjä ja edesauttaa korkeampien energioiden eli henkisyyden kehittymistä. Kauneus, rakkaus, ilo ja rohkeus ovat kaikki korkeamman energian ainesosia. Ne puhdistavat sydäntä ja karkottavat alempivärahteisiä tunteita. Ne muuntavat meitä. Meille on annettu käskyksi itsemme täydellistäminen eli sisäisen kulttuurin kehittäminen sydämen kehittämisen ja hengen kulttuurin luomisen kautta.

Rauhan Lippua nimitetään usein Kulttuurin Punaiseksi Ristiksi, sillä sen on tarkoitus liehua kaikkien kulttuurikohteiden – museoiden, kirjastojen, koulujen, konserttitalien jne. – yllä merkinä suojelun piiriin kuulumisesta.

Paktin juhluvuoden 2015 kunniaksi Moskovassa sijaitseva *Kansainvälinen Roerich-keskus* on tehnyt Paktista ja sen merkityksestä kertovan kansainvälisen näyttelyprojektin, jonka ensimmäinen näyt-

tely oli *Unescon* päämajassa Pariisissa vuonna 2012. Sen jälkeen näyttely on ollut esillä 17 maailman maassa, mm. YK:n päämajassa sekä Geneven ja Wienin toimistoissa ja Haagin Rauhan palatsissa. Venäjällä näyttely on ollut esillä 115 paikakunnalla. Suomessa näyttelyn on tuottanut *Humaanin pedagogiikan yhdistys*, ja se on ollut esillä Helsingissä ja Hämeenlinnassa. Kuluvan vuoden aikana se nähdään vielä Espoossa, Tuusulassa ja Kouvolassa.

Roerichien perintö vaarassa

Roericheistä viimeisenä oli elossa Svjatoslav. Helena Roerich kuoli vuonna 1955 ja vanhempi veli Juri vuonna 1960. Lapsia veljeksillä ei ollut. Vaikka he kaikki olivat maailmankansalaisia, heistä jokainen rakasti syvästi kotimaataan. Varmasti osin juuri sen vuoksi Svjatoslav Roerich testamenttasi perheen jäämistön Venäjän kansalle jo omana elinaikanaan.

Hän määräsi kaukonäköisesti, että perinnön säilyttämistä, tutkimista ja esillä pitämistä varten on perustettava kansalaisjärjestöpohjalta toimiva museo. Vain kansalaisjärjestön status antaisi sille toimintavapauden ja takaisi, että Roerichien henkinen perintö säilyisi vääristymättömänä.

Museon luomista varten perustettiin vuonna 1989 Neuvostoliittolainen Roerich-säätiö, josta Neuvostoliiton hajotua tuli Kansainvälinen Roerich-keskus. Moskovan kaupunki osoitti museon käyttöön ns. *Lopuhinien kaupunkikartanon*, jonka vanhimmat osat ovat peräisin 1600-luvulta. Rakennus oli käytännössä lähes raunioina, mutta se korjattiin ja varustettiin nykyaikaisella museotekniikalla

kansalaiskeräysten ja mesenaattien tuen avulla, ts. täysin ilman valtion rahoitusta.

Itse jäämistö – neljä tonnia tavaraa – siirrettiin Intiasta, missä Svjatoslav Roerich asui, Venäjälle vuonna 1990. Hän antoi tehtävän *Ljudmila Šapošnikovalle*, joka oli indologi ja johon hän oli tutustunut Intiassa 1960-luvulla. Ljudmila Šapošnikova toimi ovensa ensimmäisen kerran helmikuussa 1993 avanneen museon johtajana alusta alkaen aina kuolemaansa saakka viime vuoden syksyllä. Svjatoslav Roerich ei ehtinyt nähdä museota toiminnassa; hän kuoli Intiassa tammikuun loppussa 1993.

Kansainvälisen Roerich-keskuksen Nikolai Roerich -museosta on 26 toimintavuoden aikana kehittynyt elävä kulttuurin keskus. Se on järjestänyt 650 kiertävää näyttelyä Venäjällä ja ulkomailla, julkaissut 250 nimekettä alan kirjallisuutta, järjestänyt 25 kansainvälistä tieteellistä konferenssia ja lukemattoman määrän erilaisia kulttuuritilaisuuksia. Sekä museo että sen edesmennyt johtaja ovat saaneet toiminnastaan useita kansallisia ja kansainvälisiä palkintoja. Kansainvälinen Roerich-keskus on ehdolla vuoden 2016 Nobelin rauhanpalkinnon saajaksi.

Koko tämän ajan valtio on yrittänyt keinoja kaihtamatta saada Roerichien – rahallisestikin – arvokkaan perinnön itselleen. Sen suuntaiset toimet ovat kiihtyneet varsinkin Ljudmila Šapošnikovan kuoleman jälkeen. Viime syksynä museon käytössä oleva rakennus siirrettiin Moskovan kaupungilta valtion omistukseen. Sen jälkeen kulttuuriministeriö valtion edustajana antoi rakennuksen irtaimistoiheen Valtiollisen Idän museon operatiiviseen hallintaan. Nyt ministeriö on tehnyt päätöksen perustaa valtiollinen Roerich-museo

ja sijoittaa se Lopuhinien kaupunkikartanoon. Tämä tarkoittaa käytännössä Kansainvälisen Roerich-keskuksen ja sen ei-valtiollisen museon likvidoimista. Ääri-esimerkkinä joidenkin toimenpiteiden absurdiudesta on oikeusministeriön suorittama lähes kuukauden kestänyt tarkastus sen selvittämiseksi, onko Kansainvälisen Roerich-keskuksen toiminnassa havaittavissa ekstremistisiä piirteitä. Ekstremismillä tarkoitetaan tässä uskonnollisten tai kansalaisjärjestöjen toimintaa, joka tähtää mm. maan yleisen turvallisuuden heikentämiseen tai on luokiteltavissa terrorismiksi. Sitä koskeva laki on säädetty vuonna 2002.

Kaiken taustalla on varmasti yksittäisten ihmisten henkilökohtaisia ambitiesiä, mutta henkisesti kyseessä on taistelu Valon ja pimeyden, uuden ja vanhan tietoisuuden välillä. Vanha pitää kynsin hampain kiinni asemistaan, mutta lopulta se väistämättä häviää, sillä se kuluttaa voimansa loppuun, koska ei saa mistään uutta voimaa. Ainakaan niin kauan kuin ne, jotka ovat Valon puolella, jatkavat taistelua ja työtään kohtalon heille osoittamalla paikalla. Tulkkoon Valo!

Paula ja Juri Liimatta toimivat Humaanin pedagogiikan yhdistys Suomessa ry:ssä. Yhdistyksen nettisivu: www.humaanipedagogiikka.fi

Dokumenttielokuva Roerich-pakti. Rauha Kulttuurin kautta: <https://youtu.be/0aY367mjrE8>

Artikkelin kuvat: Kansainvälinen Roerich-keskus.

